

Schuwer
opleiding & advies

Schuwer
opleiding & advies

**Provinciale Staten(lid)
en het Provincierecht
3 april 2019**

Wie staat hier voor u

- Olaf Schuwer
- Woonplaats: Zwolle
- Vml. afdelingshoofd, gemeentejurist, gemeentesecretaris, raadsgriffier
  - 1978 - 2008
- Leidt op, adviseert en schrijft vanaf 1992
- 5 gemeenten
- Zelfstandig gevestigd opleider en adviseur lagere overheid

Doel inleiding

- Bespreken en toelichten staatsrechtelijke aspecten Statenlidmaatschap
- Opdat u in staat bent:
  - Optimaal gebruik te maken van de u ter beschikking staande instrumenten
  - Uw positie als Staten(lid) te bepalen
  - **Vragen staat vrij**

Artikel 125 lid 1 Grondwet

“Aan het hoofd van de provincie en de gemeente staan provinciale staten onderscheidenlijk de gemeenteraad. Hun vergaderingen zijn openbaar, behoudens bij de wet te regelen uitzonderingen.”

Artikel 125 lid 2 Grondwet

“Van het bestuur van de provincie maken ook deel uit gedeputeerde staten en de commissaris van de Koning, van het bestuur van de gemeente het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester.”

Opwarmer

- De staten zijn hoofd van de provincie(?)
- De staten gaan over alles (?)
- De staten zijn de baas in en van de provincie (?)
- De staten gaat over hun eigen agenda (?)
- De fractievoorzitter gaat over zijn fractie (?)

Bestuursvorm: dualisme

- **Monisme**
  - Van 1851 – 2003
  - PS is hoofd, doch college domineert
    - Vervlochten taken en bevoegdheden
  - Gedeputeerde= Statenlid
  - Positie gedeputeerde in fractie en besluitvorming
- **Dualisme**
  - Vanaf 2003
  - Ontvlechting PS en GS
    - Taken en bevoegdheden
    - Gedeputeerde geen Statenlid (meer)
    - PS bepalen vergaderschema, vergadervorm, agenda
- **Dualisme is geen duellisme**
  - Het bestuur is van en voor de burger

Kernopdracht Provinciale Staten

- **Behartiging algemeen belang provincie**
  - bijzonder belang statenlid is hier te allen tijde aan ondergeschikt
  - statenlidmaatschap is hoofdfunctie; andere functies hieraan ondergeschikt
- **Kaderstellen**
  - visies, plannen, verordeningen, begroting
- **Controleren**
- **Uitvoering geven aan wettelijke taken**

Provinciale Staten, college van GS, Commissaris van de Koning, commissies

- Ieder zijn eigen taak, rol, bevoegdheid
- “Plus” voor de staten: kaderstellen, controleren
  - instrumentarium en gebruik daarvan
- Commissies: staten en college kunnen instellen
  - samenstelling
  - werkgroep?
- Kan commissievergadering de statenvergadering (deels) vervangen?
  - denk aan samenstelling

Statenlid en fractie

- Statenlid maakt deel uit van fractie (als hij dat wil)
  - burgercommissielid = geen commissielid (lid 80-commissie)
    - niet gekozen, geen mandaat
- Niet de fractie maar het statenlid stemt
- Kiezer geeft zetel aan statenlid
- Zetelrover bestaat dus niet
- Volstreekte meerderheid = statenbesluit
- Als Provinciale Staten hebben besloten is er een statenbesluit

Inlichtingen en verantwoording

- (Belangrijke) peiler onder functioneren staten(lid)
- Actieve en passieve inlichtingenplicht CdK, GS en gedeputeerden
  - “voor hun taak nodig”, “strijd met openbaar belang”
- Staten(lid) controleert: micro, mini, basaal, medium, maxi of mega (dossier of beleid)
- Statenlid is geen (bijzonder) belangenbehartiger (want staat voor het algemeen belang)

De statenvergadering

- Bestemd voor debat en besluit
- CdK zit voor
- Immuniteit
- Volstrekte meerderheid “voor” of “tegen” geeft statenbesluit
- Mondeling en schriftelijk stemmen: Provinciewet bepaalt

Het statenbesluit

- Provinciale Staten nemen besluiten
  - in de openbaarheid
    - Besloten vergadering = uitzondering
  - voor het algemeen belang van de provincie
- College voert uit
- Staten zien toe en controleren
  - Hiertoe informeren GS de Staten
    - actief en passief

Het stemmende statenlid

- Mondeling
- Schriftelijk
- Onthouden van stemmen
- (schijn van) belangenverstrengeling
- Stemmen = verplicht
  - tenzij

Omgeving PS: bepalende (?) factoren

- Gezin, familie, buurt, werk, kerk, vereniging, school, etcetera
- Fractie, collegastatenleden, Provinciale Staten als geheel
- College, Gedeputeerde(n), Commissaris
- Provinciesecretaris, ambtelijk apparaat
- Pers
- Publieke opinie
- **Wat doet dit met een Statenlid??**

Taken PS en GS

- Provinciale Staten
  - Hoofd provincie– algemeen bestuur: Provinciaal parlement?
  - Regelgever
  - Budget
  - Kaderstellen
  - Volksvertegenwoordiging
  - Controle op bestuur college en CdK
  - Ontleent (eigen) bevoegdheden aan de wet
- College van GS
  - Bereidt Statenbesluiten voor en voert uit
    - Ook na amendement, ook na initiatief
  - (Dagelijks) bestuur
  - Verantwoordelijk voor ambtelijk apparaat (m.u.v. griffie)
  - Ontleent (eigen) bevoegdheden aan de wet

Taken CdK

- Voorzitter PS en GS
- Eigen bestuursbevoegdheden
- Bevorderen interbestuurlijke samenwerking
- Toezicht procedures rondom burgemeesters
- Bestuurlijk bezoeken van gemeenten

De wettelijke kant van integriteit c.a.

- Nevenfuncties openbaar maken
- Verboden handelingen: artikel 15 Provinciewet
  - Sanctie: vervallenverklaring Statenlidmaatschap (?)
- Verboden betrekkingen
- Reglement van orde en Provinciewet
- Vergaderstructuur en -cultuur
  - Vergaderingen vinden IN de Statenzaal plaats
- Statenbesluit = Statenbesluit
- Stemmen: schriftelijk of mondeling ?
- Stemmen is verplicht, tenzij....
  - Onthouden van stemmen/ (schijn van) belangenverstrengeling

Provinciale Staten en de Commissaris

- PS dragen voor
  - vertrouwenscommissie
- Vertrouwen (ongeschreven regel)
- PS gaan over herbenoeming
- PS kunnen aanbevelen tot ontslag
  - Verhoudingen verstoord
  - Denk aan wachtgeldverhaal
- Rol Minister BZK

Provinciale Staten en het college van GS

- Actieve en passieve informatieplicht
  - over door hen gevoerd bestuur
- College bereidt statenbesluiten voor
- College heeft eigen takenpakket plus bijbehorende bevoegdheden
- PS kunnen daarin niet treden
  - Of misschien toch wel ?
- Motie ?

PS en de gedeputeerden

- PS benoemt en ontslaat
- Vertrouwensregel
- Aantal afhankelijk te bepalen door PS
  - 3 tot 7 gedeputeerden
- Gedeputeerde maakt deel uit van college
  - College stelt formeel portefeuilleverdeling vast
  - Collegiaal bestuur, doch ieder voor zich aan PS verantwoording verschuldigd
  - Niet zelfstandig bevoegd (geen provinciale minister)

PS en de ambtelijke organisatie

- College GS verantwoordelijk
- Ambtelijke leiding stuurt aan
- Verdeling van taken en verantwoordelijkheden
- Belangen kunnen tegengesteld zijn
  - Afstemmen in duale driehoek
- Statenlid heeft recht op ambtelijke bijstand
  - In kader van eigen rechten: initiatief en amendement

Staten(lid) en zijn instrumenten

- **Wettelijk**
  - Ambtelijke bijstand
  - Fractieondersteuning
  - Initiatief
  - Amendement
  - Vragen
  - Informatie
  - Interpellatie
  - Statenonderzoek
- **Buitenwettelijk**
  - Motie

Tot slot

- *Nergens in de Provinciewet staat dat Provinciale Staten verstandige besluiten moeten nemen*
- *Waar “politiek” begint, houdt “het recht” op*
- Dank voor uw aandacht!

